

SYNTHESE (1)

Indien dit woordenboek tot vernieuwd inzicht leidt in de vroege taalgeschiedenis van onze gewesten, dan is zulks uitsluitend te danken aan het feit dat een overvloedig en accuraat materiaal werd bijeengebracht uit een uitgestrekt gebied. Uit deze vaststelling vloeit evenwel voort, dat de resultaten onmogelijk definitief kunnen zijn : uitbreiding van het woordenboek, in de tijd, maar vooral in de ruimte (onontbeerlijk trouwens naar het zuiden toe), zal onvermijdelijk nieuwe perspectieven openen. Mocht een woordenboek als dit geheel Europa overspannen, dan zou onze kennis van de vroege Europese taalgeschiedenis in belangrijke mate toenemen.

I. JONG-PREHISTORISCHE TOPONYMIE

De jong-prehistorische toponymie in onze gewesten vertoont drie hoofdaspecten, die tot op zekere hoogte drie ontwikkelingsfasen weerspiegelen.

1^o Een groot aantal waternamen, alsmede een aantal volks- en andere namen, behoren tot de Oudeuropese namensfeer, die zich uitstrekt van de Atlantische Oceaan tot in West-Rusland, doch in het Iberisch schiereiland en de Balkan, naar het heet, veel minder goed vertegenwoordigd is (2). Al deze namen zijn afleidingen. De voornaamste suffixen zijn : *ana, ara, asa, ala, antia* (met afwisselende vocaal : *ana, ona, ena, ina, una* of *na*). Vooral de suffixen zijn kenmerkend voor het gehele gebied, doch ook de stammen zijn overal bekend.

De toponymie van onze gewesten vertoont blijkbaar geen spoor uit een pre-Indo-Europees stadium.

2^o Bij de vorming van nederzettingsnamen is al vroeg differentiatie opgetreden. In een gebied dat, grof geschetst, afgebakend wordt door de zuidergrens van de voormalige bisdommen Terwaan — Atrecht — Kamerijk — Luik (dus in grote trekken samenvallend met de tegenwoordige zuidergrens van de departementen Pas-de-Calais en Nord en van België) en Keulen in het zuidwesten, de Main in het zuidoosten en de Aller en Weser in het oosten (3), worden nederzettingsnamen afgeleid, meestal van waternamen,

(1) Deze synthese werd door Gysseling geschreven met het oog op het voorleggen van het woordenboek als proefschrift voor het aggregaat Hoger Onderwijs (Universiteit Gent).

(2) HANS KRAHE, *Sprache und Vorzeit*, Heidelberg 1954, p. 59.

(3) Voor het oostelijk gedeelte van dit gebied vulle men onderstaande gegevens aan met die